

Heydər Əliyev İli 2023

Naxçıvandan başlayan dövlətçilik missiyası

Xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevlə bağlı olan tarixlərin hər biri bizim üçün həm mənəvi, həm dövlətçilik təfəkkürü, həm də milli ruh baxımından doğma və əzizdir.

Çünki Heydər Əliyev 54 il əvvəl başladığı missiyanın nəticəsi kimi öncə Azərbaycanın intibahının müəllifi, daha sonra isə müstəqil dövlətimizin qurucusu olub. Ulu Öndərlə bağlı olan tarix müasir dövlətçiliyimizin ayrı-ayrı mərhələlərini özündə ehtiva edib. Hənsi ki, məhz həmin mərhələlərdə tariximizin qürur doğuran səhifələri yazılıb.

Bu mənada SSRİ rəhbərliyinin təzyiqlərinə mətinliklə sinə gərən, hətta vəzifədə olmadığı vaxtlarda belə öz millətinin haqq səsinə dünyaya çatdıran Heydər Əliyevin 1990-cı il iyulun 22-də doğulub boya-başa çatdığı Naxçıvana qayıdışı da respublikamızda tamamilə yeni siyasi proseslərin başlanması ilə əlamətdar olmuşdur. Naxçıvana qayıdışı ilə həm də yenidən siyasət meydanına daxil olan Heydər Əliyev öz yeni missiyası ilə tariximizin hər zaman fəxarət hissi ilə bəhs etdiyimiz hadisələrinin müəllifinə çevrilmişdir.

Heydər Əliyevin Naxçıvana gəlişi muxtar respublikanın ictimai həyatında böyük hadisəyə çevrilmişdir. Muxtar respublika sakinləri Ulu Öndəri böyük sevgi və ehtiramla qarşılamışdılar. Təsədüfi deyil ki, həmin il parlament seçkilərində Heydər Əliyevin namizədliyi irəli sürülmüş və insanların inam və ehtiramlarının nəticəsi kimi Ulu Öndər Azərbaycan SSR Ali Sovetinə və Naxçıvan MSSR Ali Sovetinə deputat seçilmişdi.

Heydər Əliyevin Naxçıvana və böyük siyasətə qayıdışı o dövrdə respublikamızda cərəyan edən milli-azadlıq mücadiləsini tamamilə yeni mərhələyə yüksəltdi, ona yeni nəfəs verdi. Heydər Əliyevin cəsarətinin, ümumi işə verdiyi mühüm və tarixi töhfələrin nəticəsi kimi müstəqillik uğrunda mübarizədə daha qətiyyətli addımların atılması müşahidə olunmağa başladı.

Təsədüfi deyil ki, sovet dövləti ilə bağlı ifadələrdən, atributlardan ilk olaraq məhz Heydər Əliyevin təşəbbüsləri ilə Naxçıvanda imtina edilmişdi. 1990-cı ilin noyabrında Ümummilli Liderin qətiyyəti ilə Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasının adından "Sovet" və "Sosialist" sözlərinin çıxarılması hələ mövcud olan SSRİ-yə açıq şəkildə meydan oxumaq idi. Bununla yanaşı, Azərbaycan Xalq Cüm-

huriyyətinin rəmzi olan üçrəngli dövlət bayrağının bərpa olunması və onun Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət bayrağı kimi qəbul edilməsi də sıradan bir məsələ deyildi. Bununla bağlı Naxçıvan Ali Məclisinin qərarı Azərbaycanın müstəqil dövlətçiliyini bərpa etməsi istiqamətdə yerli səviyyədə də olsa, ilk rəsmi addım idi. Və bütün bu qərarların əsasında məhz Heydər Əliyevin cəsarəti, müdrikliyi və uzaqgörənliyi dayanırdı.

20 Yanvar faciəsinə ilk siyasi qiymət Naxçıvan Ali Məclisi tərəfindən verilməsi də Heydər Əliyev qətiyyətinin təcəssümü idi. 1991-ci ilin fevralında SSRİ-nin gələcəyi ilə bağlı referendumun Naxçıvanda boykot edilməsi isə Heydər Əliyev cəsarətinin təntənəsi idi.

Bütün bunların nəticəsi kimi Naxçıvan həmin dövrdə müstəqillik uğrunda mübarizənin əsas siyasi mərkəzinə çevrilmişdi. Belə ki, Naxçıvanda qəbul edilən qərarlar yalnız bu bölgə ilə məhdudlaşmayaraq, müstəqillik mücadiləsinin bütün respublika miqyasında daha mütəşəkkil ümummilli prosesə çevrilməsinə səbəb olmuşdu. Heydər Əliyevin qətiyyəti ilə atılan addımlar milli-azadlıq mücadiləsinin iştirakçıların daha da ruhlandıraraq, onların sıralarını

genişləndirmiş, günlərin birində müstəqilliyimizin bərpa ediləcəyinə olan inamı gücləndirmişdi.

Heydər Əliyevin Naxçıvana qayıdışının nəticəsi olaraq tariximizə həkk olan əsas hadisələrdən biri də Azərbaycanın bu qədim diyarının işğaldan qorunması, xilas edilməsidir. Təsədüfi deyil ki, Heydər Əliyevin 1991-ci il sentyabrın 3-də Naxçıvan Ali Məclisinin Sədri seçilməsindən sonra verdiyi ilk qərarlardan biri Naxçıvan MR Dövlət Milli Müdafiə Komitəsinin yaradılması idi. Ulu Öndər müdrik rəhbərliyi ilə blokada vəziyyətinə düşmüş Naxçıvanı erməni işğalından qorudu, düşmənin bütün işğal planlarının qarşısını sərkərdə qətiyyəti ilə aldı. Onu da qeyd edək ki, Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə Naxçıvandakı ordu quruculuğu vahid komandanlığa əsaslanmaqla, düzgün təməllər üzərində həyata keçirilmişdi. Ona görə də Naxçıvanın müdafiəsi etibarlı və möhkəm idi.

Naxçıvan düşmənlə həm də blokada şəraitində mübarizə aparırdı. Mərkəzi hakimiyyətin ögey münasibətinə baxmayaraq, Ulu Öndər özünün siyasi və diplomatik müdrikliyi ilə muxtar respublikanın sosial-iqtisadi çətinliyinin daha da kəskinləməsinə imkan vermirdi. Belə ki, o illərdə Ulu Öndər qonşu Türkiyə və İranla yaratdığı

əlaqələr, Araz çayı üzərində "Ümid körpüsü"nin salınması blokada vəziyyətində olan muxtar respublikanın iqtisadi həyatında, xüsusən sosial çətinliklərin qarşısının alınmasında mühüm rol oynadı.

Rusiya qoşunlarının Naxçıvandan tam şəkildə çıxarılması da Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Məhz Heydər Əliyevin görkəmli dövlət xadimi kimi atdığı addımların nəticəsi olaraq Rusiyanın Naxçıvanda XIX əsrin əvvəllərindən başlamış hərbi iştirakına birdəfəlik son qoyuldu. Naxçıvanı tərk edən 75-ci motoatıcı diviziyasının silahlarının və hərbi texnikalarının Naxçıvan MR Dövlət Milli Müdafiə Komitəsinə təhvil verilməsi Ulu Öndərin siyasi müdrikliyinin göstəricisi idi.

Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə Naxçıvanda dövlətçilik tariximizə həkk olunan ən mühüm siyasi hadisələrdən biri də Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasıdır. YAP-ın yaranması müstəqilliyimizin ilk illərində ölkədə yaranmış dərin böhran şəraitində, dövlətçiliyimizin taleyinin təhlükə altında qaldığı bir vaxtda xalqımızın Heydər Əliyevə olan böyük inamının təcəssümü idi.

Göründüyü kimi, Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəllifliyi ilə 1990-cı ilin ortalarından etibarən Naxçıvanda müasir dövlətçilik və müstəqillik tariximizin mühüm hadisələri yaşanıb. Ən əsası odur ki, Naxçıvanda baş verənlər yalnız bu bölgə ilə yekunlaşmayaraq ümumilikdə respublikamızda gedən proseslərə əsaslı təsir göstərmiş və onları düzgün istiqamətə yönləndirib. Bütün bunların məntiqi nəticəsi kimi 1993-cü ildən Azərbaycanda başlanan Heydər Əliyev siyasəti dövlətçiliyimizi bütün təhlükələrdən xilas edib. Beləliklə, 30 il əvvəl başlanan Heydər Əliyev siyasəti müstəqilliyimizin əbədi olmasını təmin edib.

Ötən 20 ilə yaxın müddətdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qazınan hər bir nailiyyət Heydər Əliyev yolunun davamının təntənəsinə çevrilib. Bu illər ərzində Azərbaycan tarixinin ən qüdrətli dövlətinə çevrilib, döyüş yolu ilə, güclü ordusu ilə torpaqlarını işğaldan azad edib. Hər bir uğur isə getdiyimiz yolun düzgünlüyünün təcəssümü olmaqla yanaşı, belə bir həqiqəti ortaya qoyur ki, Heydər Əliyev siyasi kursu bu günümüzün və gələcəyimizin yeganə və alternativsiz təminatıdır.